

INHOUDSTAFEL

1. Inleiding – <i>Tamara Ingels</i>	10
2. De begraafplaats in een onderwijscontext? – <i>Tamara Ingels</i>	12
2.1. De leerkracht als drijvende kracht	14
2.2. De gids en het maatwerk	16
Didactische wenken voor leerkrachten	18
Didactische wenken voor gidsen	19
3. De begraafplaats als educatieve ruimte? – <i>Tamara Ingels</i>	20
3.1. De ruimte van de begraafplaats en haar ontwikkeling	23
Didactische wenken	28
4. De dood ‘in situ’ – <i>Tamara Ingels</i>	30
4.1. De gids op een begraafplaats ... pleitbezorger van de doden?	33
4.2. Een blik op de begeleider, gids, leerkracht	35
4.2.1. <i>De weg vinden in een zee van groen en grijs</i>	36
4.2.2. <i>De drempel oversteken</i>	37
4.2.3. <i>Informatie vinden en gebruiken</i>	39
4.2.4. <i>Een doods grapje</i>	40
4.2.5. <i>Deelnemer of voyeur</i>	41
4.2.6. <i>Kiezen voor bemiddeling</i>	42
Didactische wenken	44
5. Funeraire beeldtaal en symboliek ... – <i>Walter Brems</i>	46
5.1. Reflecterende mythologieën en symbolen	48
5.2. Een wandeling langs symbolen	49
5.2.1. <i>Menselijke figuren</i>	50
5.2.2. <i>Licht en tijd</i>	55
5.2.3. <i>Christelijke symbolen</i>	56
5.2.4. <i>Historische symbolen</i>	59
5.2.5. <i>Dierensymboliek</i>	60
5.2.6. <i>Fabeldieren</i>	65
5.2.7. <i>Plantensymboliek</i>	67
5.2.8. <i>Symbolen zijn eindeloos ... boeiend</i>	69
Didactische wenken	70

INHOUDSTAFEL

1. Inleiding – <i>Tamara Ingels</i>	10
2. De begraafplaats in een onderwijscontext? – <i>Tamara Ingels</i>	12
2.1. De leerkracht als drijvende kracht	14
2.2. De gids en het maatwerk	16
Didactische wenken voor leerkrachten	18
Didactische wenken voor gidsen	19
3. De begraafplaats als educatieve ruimte? – <i>Tamara Ingels</i>	20
3.1. De ruimte van de begraafplaats en haar ontwikkeling	23
Didactische wenken	28
4. De dood ‘in situ’ – <i>Tamara Ingels</i>	30
4.1. De gids op een begraafplaats ... pleitbezorger van de doden?	33
4.2. Een blik op de begeleider, gids, leerkracht	35
4.2.1. <i>De weg vinden in een zee van groen en grijs</i>	36
4.2.2. <i>De drempel oversteken</i>	37
4.2.3. <i>Informatie vinden en gebruiken</i>	39
4.2.4. <i>Een doods grapje</i>	40
4.2.5. <i>Deelnemer of voyeur</i>	41
4.2.6. <i>Kiezen voor bemiddeling</i>	42
Didactische wenken	44
5. Funeraire beeldtaal en symboliek ... – <i>Walter Brems</i>	46
5.1. Reflecterende mythologieën en symbolen	48
5.2. Een wandeling langs symbolen	49
5.2.1. <i>Menselijke figuren</i>	50
5.2.2. <i>Licht en tijd</i>	55
5.2.3. <i>Christelijke symbolen</i>	56
5.2.4. <i>Historische symbolen</i>	59
5.2.5. <i>Dierensymboliek</i>	60
5.2.6. <i>Fabeldieren</i>	65
5.2.7. <i>Plantensymboliek</i>	67
5.2.8. <i>Symbolen zijn eindeloos ... boeiend</i>	69
Didactische wenken	70

6.	Geologie op de begraafplaats – Marleen De Ceukelaire	72
6.1.	Inleiding	73
6.2.	Soorten gesteenten	74
6.3.	Belgische Blauwe Hardsteen	78
6.4.	Gebruik	79
6.5.	Besluit	81
6.6.	Info 1: Belgische Blauwe Hardsteen ‘lezen’	81
	<i>Stylolieten</i>	81
	<i>Armpotigen (Brachiopoden)</i>	83
	<i>Echinodermata (Stekelhuidigen) – Crinozoa (zeelies)</i>	84
6.7.	Info 2: Hardheidsschaal van Mohs	85
	Didactische wenken	86
7.	Stilstaan bij het mysterie van leven en dood – Catherine Harotte	88
7.1.	Stilte en de begraafplaats	94
	Didactische wenken	96
8.	De ene zijn dood is een didactische opportuniteit voor de andere. Levensbeschouwing op de begraafplaats – Gustaaf C. Cornelis	98
8.1.	Filosofen in de dodenstad	99
8.2.	De begraafplaats vanuit interlevensbeschouwelijk perspectief	101
	Didactische wenken	103
9.	Omgang met levensbeschouwelijke diversiteit op begraafplaatsen. Een historisch en juridisch perspectief op een gevoelig politiek vraagstuk – Christoph De Spiegeleer	106
9.1.	Inleiding	107
9.2.	Politieke en religieuze strijd rond de indeling van begraafplaatsen in de 19 ^{de} eeuw	108
9.3.	Gemeentelijke autonomie in de omgang met levensbeschouwelijke diversiteit en dodencultuur	110
9.4.	Rechtspraak in de late 19 ^{de} eeuw en pacificatie	110
9.5.	Gelijkheid of segregatie na de dood? Begraafplaatsen en levensbeschouwelijke identiteit in de 21 ^{ste} eeuw	112
	Didactische wenken	116

10. Graffrommels – niet zomaar een grafversiering! – <i>Tamara Ingels en Lin Verbeemen</i>	120
10.1. Graffrommels	121
10.2. Een graffrommel voor een gesneuvelde soldaat	122
10.3. Behoud of restauratie?	126
Didactische wenken	129
11. Inspiratie om te werken met kinderen op de begraafplaats – <i>Joke Den Haese</i>	130
11.1. De ruimte als derde pedagoog	131
11.2. De begraafplaats als leeromgeving	132
11.3. Interculturele benadering	133
Didactische wenken: kunst als invalshoek	135
12. Cijferen en rekenen op de begraafplaats. Wat leren statistieken ons over leven en dood? – <i>Patrick Van den Nieuwenhof en Arne Troffaes</i>	138
12.1. Inleiding	139
12.2. De dood in enkele cijfers	139
12.3. De laatste rustplaats: waar kan je ze vinden?	146
12.4. De laatste rustplaats: voor welke uitvaart kiezen we (in België en de EU)?	147
12.5. Wat bepaalt onze keuze voor een uitvaart?	152
Didactische wenken	156
13. Gebakken voor de eeuwigheid. Keramiek in de funeraire wereld – <i>Mario Baeck</i>	158
13.1. Een eeuwenoud funerair materiaal	159
13.2. Funeraire keramiek in de negentiende en twintigste eeuw in Vlaanderen	160
13.3. Keramieksoorten	161
13.4. Moderne sculpturale grafkeramiek	173
Didactische wenken	174
Nabeschouwing	177
Eindnoten en referenties	178

6.	Geologie op de begraafplaats – Marleen De Ceukelaire	72
6.1.	Inleiding	73
6.2.	Soorten gesteenten	74
6.3.	Belgische Blauwe Hardsteen	78
6.4.	Gebruik	79
6.5.	Besluit	81
6.6.	Info 1: Belgische Blauwe Hardsteen ‘lezen’	81
	<i>Stylolieten</i>	81
	<i>Armpotigen (Brachiopoden)</i>	83
	<i>Echinodermata (Stekelhuidigen) – Crinozoa (zeelies)</i>	84
6.7.	Info 2: Hardheidsschaal van Mohs	85
	Didactische wenken	86
7.	Stilstaan bij het mysterie van leven en dood – Catherine Harotte	88
7.1.	Stilte en de begraafplaats	94
	Didactische wenken	96
8.	De ene zijn dood is een didactische opportuniteit voor de andere. Levensbeschouwing op de begraafplaats – Gustaaf C. Cornelis	98
8.1.	Filosofen in de dodenstad	99
8.2.	De begraafplaats vanuit interlevensbeschouwelijk perspectief	101
	Didactische wenken	103
9.	Omgang met levensbeschouwelijke diversiteit op begraafplaatsen. Een historisch en juridisch perspectief op een gevoelig politiek vraagstuk – Christoph De Spiegeleer	106
9.1.	Inleiding	107
9.2.	Politieke en religieuze strijd rond de indeling van begraafplaatsen in de 19 ^{de} eeuw	108
9.3.	Gemeentelijke autonomie in de omgang met levensbeschouwelijke diversiteit en dodencultuur	110
9.4.	Rechtspraak in de late 19 ^{de} eeuw en pacificatie	110
9.5.	Gelijkheid of segregatie na de dood? Begraafplaatsen en levensbeschouwelijke identiteit in de 21 ^{ste} eeuw	112
	Didactische wenken	116

10. Graffrommels – niet zomaar een grafversiering! – <i>Tamara Ingels en Lin Verbeemen</i>	120
10.1. Graffrommels	121
10.2. Een graffrommel voor een gesneuvelde soldaat	122
10.3. Behoud of restauratie?	126
Didactische wenken	129
11. Inspiratie om te werken met kinderen op de begraafplaats – <i>Joke Den Haese</i>	130
11.1. De ruimte als derde pedagoog	131
11.2. De begraafplaats als leeromgeving	132
11.3. Interculturele benadering	133
Didactische wenken: kunst als invalshoek	135
12. Cijferen en rekenen op de begraafplaats. Wat leren statistieken ons over leven en dood? – <i>Patrick Van den Nieuwenhof en Arne Troffaes</i>	138
12.1. Inleiding	139
12.2. De dood in enkele cijfers	139
12.3. De laatste rustplaats: waar kan je ze vinden?	146
12.4. De laatste rustplaats: voor welke uitvaart kiezen we (in België en de EU)?	147
12.5. Wat bepaalt onze keuze voor een uitvaart?	152
Didactische wenken	156
13. Gebakken voor de eeuwigheid. Keramiek in de funeraire wereld – <i>Mario Baeck</i>	158
13.1. Een eeuwenoud funerair materiaal	159
13.2. Funeraire keramiek in de negentiende en twintigste eeuw in Vlaanderen	160
13.3. Keramieksoorten	161
13.4. Moderne sculpturale grafkeramiek	173
Didactische wenken	174
Nabeschouwing	177
Eindnoten en referenties	178